

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
Vidéken: . . . . .
Egy hóra . . . . .
Negyedévre . . . . .

Felolvas szerkesztő:
SZEPOS BÉLA.
Kiadók és lapfőigazgatók:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Vértanuk napján.

Debreczen, október 5.

Nem lehet fátyolt borítani a multnak még mindig vérző sebeire, mert ez a fátyol újra meg újra felszakad, s a vérző seb a maga borzalmasságaival feltárul előttünk.

Nem lehet fátyolt borítani arra a tizenhárom aradi vértanu sírra sem, a mely mementóként áll a mi szemünk előtt, különösen a mostani időkben.

Zsoldos bérencz had vérbe fullasztotta nemzeti, nagy küzdelmünket. Golyó jutott osztályrészül az első alkotmányos miniszterelnöknek, golyó és akasztófa legvitézebb tábornokainknak. Ausztria ujjongott a mikor a mi legjobbaink hőhér kézen veszték el — a fiatal király pedig úgy írta alá a halálosíteleket — mint most a bárósitársról és nemesítésről szóló királyi leveleket.

Egy időben aztán, mikor ez az ország a hitte, hogy az ő királya a legalkotmányosabb király — hogy a nemzet a legboldogabb nemzet — benne voltunk a feledési lázban. Feledtük a mult minden gyászát, minden keservét.

Pedig rosszul tettük. A magunk lelkét áltattuk mindössze — a nemzeti önérzetet hallgattattuk el, a mikor azt hirdettük, hogy a vértanukra való hangos emlékezés és a királyhűség nem férnek össze!

Rosszul tettük! Mert ha 1849. október hatodikát úgy állítottuk volna oda a trón elé, hogy arról a napról leszakítottuk volna a fátyolt, a véres dráma komor részletei annyira hatottak volna az uralkodó lelkére, hogy nem kísérletezne most, vajjon a magyarság elég gyenge-e ahoz, hogy úgy járjanak el vele, mint 1849-ben.

Ne legyen hát a politikánk a jövőben ezeknek a nagyoknak emléket csak olykor-olykor emlegetni. Az a sok sir, amelyből a szabadság illatos virága nőtt fel, a mi templomunk legyen, ahova imádkozni járjunk áhitattal, kegyelettel, szeretettel.

Ihlesse meg a szívünket a vértanuk heroizmusa, csudálatos önmegtagadása és felséges hazaszeretete.

Szent legyen előttünk a földdel elvegyült poruk, minden kis göröngy mely reájuk emlékeztet. Elmúlásukat tekintsük örök dicsőségnek, a melyből felfakad a magyar nemzet örök bánata mellett a honszeretet nagyságában vetett rajongóhit.

Emlékezve azokra, a kiknek vérhullása megtermékenyítette a magyar földet szálljon ma imádság fel a mi ajkunkról a Gondviseléshez. Azok a lelkek megérdemlik, hogy a mai napon minden ember imádságba foglalja őket.

Fejérváry ismét miniszterelnök lesz!

A hazaárulók diadalmaskodnak.

Mi készül Bécseben?

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Budapesti tudósítónk táviratai megerősítik azt a hirt, hogy Fejérváry Géza báró ismét kormányra jut, s darabant társaival egyetemben újból hozzálát az ügyek vezetéséhez.

Az újból hivatalba lépő miniszterelnök terveiről a következőket jelentik:

Fejérvárynak az a terve, hogy a koalíció hatalmának ellensúlyozására egy óriás programot dolgozik ki, amelynek fényes ígéretei az utolsó tíz év minden előmunkálatát és minden fölmerült eszméjét magában foglalják. Fejérváry báró tehát nagy akcióba akarja belevinni a királyt. Fejérváry tervei között még az is volt, hogy a képviselőházat többször egymás után fel kellene oszlatni, de a király ehhez a tervhez sem adja meg oly könnyen hozzájárulását, mint Fejérváry és hívei hitték, ezért halogatja döntését, ezért nem következett el a döntés. Úgy látszik, mintha a király az utolsó kártya kijátszásával várakoznék, mintha várna valami fordulatra, valamire, amiről ma sok czélzás esett egy két beavatott helyen, de oly homályosan, oly halkán, mintha attól félnének, hogy a hangos szótól elröppölne az egész.

Más oldalról meg a következőket jelentik a mostani audienciák bizalmas részleteiről:

A mostani audienciák ugyszólván, kizárólag a községenként való általános titkos szavazati jog kérdésével foglalkoztak. Került ugyan egyéb tárgy is szőnyegre, mint már ez kormánytagok királyi kihallgatásánál rendszeren történni szokott, de a fődolog a választási reform volt.

A belügyminiszter elkészítette magát a törvényjavaslatot és pedig abban az értelemben, a melyben a kormány hirdette: a községenként való általános titkos szavazati jog alapján. A törvénytervezet került most a király elé, a ki annak minden mondatát gondosan végighallgatta, nem ritkán megjegyzéseket téve, a melyek részint azt a kérdést illették, vajjon a kormány értelmezése fedi-e azt a magyarázatot, a melyet az illető szakaszhoz a király fűz, részint pedig arra vonatkoztak, hogy miképpen volna a tervezet egyik-másik része módosítható. Hogy végleges formájában a király hozzájárul-e a javaslatához, azt még a ma törtétek sem állapíthatják meg, de az bizonyos, hogy a Fejérváry-kabinet reaktiválása a községenként való általános titkos szavazati jognak a korona részéről történt elfogadását jelentené.

Tisza a darabontok ellen.

Tisza István gróf ma folytatja támadásait a lemondott és nyilván újra eljövendő kormány, illetőleg annak főprogramja, az általános szavazati jog ellen.

Mai czikkében azt fejtegeti, hogy mi csoda nagy bajok származhatnak a magyar fajra az általános szavazati jog megadásával. A nemzetiségek — azt mondja — tulsulyra jutnak az ország vezetésében. E rémképekhez fenyegetések járulnak s Tisza különösen Kristóffy ellen rohan ki élesen.

— A magyar nemzet öngyilkossága volna ez — mondja egy helyen — mely mellett eltöppöl minden más baj, minden más veszély, mely minden egyebet háttérbe szorít s egyenesen a létfentartás küzdelmére hívja fel mindazokat, kik ettől a nyomoruságos, szálnalmas, siralmas pusztulástól megakarnak menteni a nemzetet.

Ez a nagy kesergés bizony mindenkihez illik inkább, csak Tiszához nem, aki azt talán nem fogja letagadni, hogy valami kis része van a mostani áldatlan állapotok előidézésében?

Fejérváry utazása.

Bécsi munkatársunk jelenti táviratban: Báró Fejérváry Géza ma reggel kilenc órákor Budapestre utazott. Az ügyvezető miniszterelnök Bécsben maradásának semmi más magyarázata, nem szert éjjel utazni. A programja dolgában egyelőre döntés nem történt s a bekövetkező fordulat a mai minisztertanácstól függ, amelyen Fejérváry referál a király kívánságairól. Fejérváry szombaton ismét kihallgatásra megy a királyhoz.

Egy másik telefonjelentésünk szerint báró Fejérváry Géza ma este referál minisztertanácsának a kihallgatás eredményéről. A miniszterelnök legközelebb ismét Bécsbe utazik, hogy átvegye a korona döntését. Még nincs megállapítva, vajjon ebben az útjában Kristóffy és Lányi is vele mennek-e? Beav-

Őszi ujdonságok

női- és gyermek felöltőkben.
Teljesen friss áruk.

Legszebb

a mit az őszi idény nyújthat
méréselt árban kaphatók

Darvas Testvérek
női felöltő áruhaza.

Főter, Fehérló szálloda épület.
Kistemplommal szemben.

tott oldalról azt hiszik, hogy csak a program formális módosításáról van szó és a Fejérváry-kormány reaktiválása a legközelebbi napokban bekövetkezik. („N. Fr. Pr.”)

A fődarabont ismét ur lesz.

Fejérváry Géza báró ma reggel visszautazott Budapestre, ahol ma este miniszteri tanács lesz, melyen ismereteni fogja kihallgatásának eredményét és a programján tett változtatásokat. Fejérváry a legközelebbi napok egyikén újra Bécsbe megy, hogy a király döntését megtudja. Még nem bizonyos, hogy Fejérváry egyedül, vagy miniszter-társaival együtt megy-e Bécsbe. Azt hiszik, hogy a királynak már csak formális aggodalmi vannak a program ellen s a miniszterium reaktiválása már a legközelebbi napokban meg fog történni.

A bűnös Debreczen.

Rosszabbodik a közbiztonság.

Közeledik a hurkosok ideje.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 5.

Ismét előttünk fekszik a rendőrség havi statisztikája, amely Debreczen bűneiről számol be és kétségtelenül arról tesz bizonyosságot, hogy e város közbiztonsági viszonyai állandóan rosszabbodnak és a szaporodó bűnesetek közül mindig nagyszámmal fordulnak elő oly esetek, melyeknek eredményes kipuhatólása felül haladja a csekély számú nyomozó közegek még csekélyebb erejét.

A bűnügyi osztály szeptember havi tevékenységéről kiállított statisztika ugyanis kézzelfoghatólag igazolja, hogy a közbiztonságot veszélyeztető bűncselekmények száma a múlt hónapéhoz viszonyítva ismét emelkedik és így bár a rendőrség legjobb akarral és buzgalommal kutat a bűnösök után — jelenlegi szervezetében még mindig képtelen sikeres eredményeket elérni.

Ezen állításunkat a következő — a közigazgatási bizottság elé terjesztett adatokkal bizonyítjuk.

A rendőrség az elmúlt hóban letartóztatott összesen 319 egyént. Ebből lopásért hetet, csalásért egyet, sikkasztásért egyet és rendőri kihágásért kettőszáz tizennyegyet. Az ügyészségnek átadtak kilenczet, a rendőrség megbüntetett kettőszázötvenet, a városból eltoloncoltak harminczkilenczet. A városon keresztül toloncoltak ötvenhatot. Kényszer-utlevéllel kiutasítottak huszonegyet.

Feltámad a hurkos világ.

A vakmerő hurkosok, a kik valósággal rettegettségben tartották az egész Debreczen közönségét, ismét életjelt adnak magukról. Végh Gyula főkapitányhoz levelet intéztek, amelyben bejelentették, hogy már szervezkedtek a „hurkolás”-ra. A levél rendkívül érdekesen megvilágítja a mi közbiztonsági viszonyainkat.

Féljenek Vaczakék.

Rendkívül durva hangon van írva azzal fenyegetődznek, hogy elbánnának őket a Vaczakékkal, meg ha revolverrel is fegyverezték fel őket. A levél alá „Herkules” név van írva.

Amikor ezt a levelet elolvassa, nem tudja az ember nevéssen e, vagy boszankodjon. Mi azt tartjuk, hogy komolyan kell venni ezt a fenyegetést, mert a külvárosokban már most is bakonyba illők a közbiztonsági állapotok, ha pedig most ilyen türethetetlenek milyenek lesznek a télen, amikor a hideg és az éhség miatt a dolog talán csirkefogó valósággal kényszerülve lesz a tolvajlásra.

A hurkosok ellen már most szervezkedni kell a rendőrségnek, mert a mostani időjárásból ítélve szigorú és hosszú télre van kilátásunk.

Szerencsétlenség az árvaházban.

Lezuhant leány.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szeptember 5.

Könnyen vezetéssé válható szerencsétlenség történt csütörtökön az országos tanítói árvaházban. Lezuhant egy leány és zuhanása következtében eltörte a karját. A szerencsétlenségről a következőket jelenti tudósítónk:

Ludmann Eszter cselédeleány az ebéd-
lőben foglalatoskodott. Ott egy magas létrán állt. Dolgát elvégezve a létráról leakart szállani, oly szerencsétlenül lépett azonban, hogy a létráról lezuhant. A hatalmas puffenesre beszaladtak az ebédlőbe s a leány ott feküdt eszméletlen állapotban. Mikor magához tért, konstatálták, hogy jobb karja eltört.

Bár az árvaháznak külön ápolója van, a szerencsétlenség pillanatában azonban ezen ápolóban nem volt sem orvos, sem pedig oly alkalmazott, aki a szerencsétlenül járt leány karját bekötözhetné volna. Átvitték a leányt tehát a kórházba.

Itt nyomban elhelyezték a sebészeti osztályon. Beható vizsgálat után karját alaposan bekötötték s gipszbe tették. A segítségnyújtás után a leány visszament az országos tanítói árvaházba és az itteni háziápolóban vették további gyógykezelés alá.

Hamis takarékpénztári részvények.

Beesapott kereskedő.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, október 5.

Ugylátszik a mai nehéz megélhetési viszonyok, rendre ösztönzik a gyöngébb jellemű embereket, a csalásokra, hamisításokra. Sáska módjára jelentkeznek most ilyen, most olyan, — de napról-napra más-más fondorlatosabbnál-fondorlatosabb alakban a pénz utáni vágyakozások, pénzszerzések. Egy egyszerű péksegéd bűnös üzleméről rántotta le a leplet egyik Varga-utcza kereskedő. A leleplezés épen jó időben történt, abban az időben, amikor a szélhámos-ság még nem sok embert károsított meg. Az eset részletei ezek:

Megjelent Berács Dániel péksegéd Vadász Ferencz Varga-utcza fűszerkereskedő üzletében és arra kérte, hogy adjon neki kölcsön pénzt és árukat. Felmutatott egy abaujszántói részvény-nyomatványt.

Vadász körülményesebben meg sem nézte a részvényt és adott reá 6 korona készpénzt, pár liter bort, rumot és különféle pálinkát. Később ismét megjelent és 20 koronát kért.

A kereskedő ekkor jobban megnézegette a részvényt és akkor tapasztalta, hogy az elzálogosított részvény nem egyéb, mint egy értéktelen nyomtatvány.

E nyomtatványhoz valószínűleg lopás útján juthatott Berács Dániel és azt a saját nevére kiállította. Hogy az hitelesebb legyen, két kereskedelemügyi miniszteri különálló papír pecséttel látta el.

A kereskedő ennek láttára azonnal rendőrt hivatott. A rendőr Berács Dánielt előállította. A rendőrségen Komlóssy Pál rendőr fogalmazó tárgyalás alá vette a Berács üzelmét. Végre megmozdította az előállított péksegédet és talált nála egy Mikos Ignác nevére kiállított postatakarékpénztári könyvecskét, amelyen 26 korona készpénz volt elhelyezve.

Berács rövid vallatás után bevallotta, hogy azt péksegéd társától ellopta.

Az ügyiratokat a rendőrség átteszi az ügyészséghez.

Váltógyárosok Debreczenben.

Ujabb esetek.

A vádlottak beismerése.

Törvényszéki tárgyalás harmadik napja.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 5.

D. Nagy Imre és társai monstre hamisítási ügyét folytatta a törvényszék.

Ma Kovács Mihályt hallgatta ki a bíróság, aki töredelmesen bevallotta, hogy az ő bűneit, mint az urát és D. Nagy Imrét.

A tárgyalást holnap nem folytatja a bíróság, hanem csak szombaton, a mikor valószínű, hogy itelethozatalra is kerül a sor.

Töredelmes vallomás.

Kovács Mihályt elmondja, hogy 1904. évi szeptember 25-én férjével Szolnokra akartak menni, hogy ott kaszállójukra olcsó törlesztéses kölcsönt vegyenek fel. Mielőtt elutaztak volna, beállított hozzájuk Jonucz József ügynök és azt mondotta, hogy ne menjünk mi Szolnokra, mert a vasut-utczában lakik egy Mandel Zsigmond nevű bankár, a kinél én kifogom jarni a kölcsönt.

El is mentünk Mandelhoz, ki elutasított bennünket, mert csak betáblázásra adhat pénzt. A kölcsönt még ebben az esetben is csak jó kezes mellett folyósíthat.

Miután a pénzre nagy szükségünk volt, hajlottunk Jonucz tanácsára és elvittük magunkkal D. Nagy Imrét, aki Nagy Balintnak adta ki magát és így a kölcsönt 2155 koronát némi levonással megkaptuk.

Hegedüs József dr. azt állítja, hogy ő készítette el a telekkönyvi bekebelezést kérő beadványt, amelyben Nagy Balint földjére kérte a felvett 2155 korona telekkönyvi feljegyzését. Az irodájában D. Nagy Imre magát Nagy Balintnak nevezte, Kovács Mihály pedig állandóan sógornak hívta.

Annál is inkább javasolta a kölcsön kifizetését, mert Nagy Balintnak az ondódi földje teljesen tehermentes volt.

Én magam részéről gyanusnak találtam, hogy egy ilyen szegényes kinézésű parasztembernek tehermentes s aránylag elég vagyont képviselő birtoka legyen, ezért kérdést is intéztem hozzá, mire ő azt felelte, hogy ismernek engem az Ipar- és Kereskedelmi bankban.

Még ezen kijelentése sem nyugtatott meg teljesen, azért fel mentem vele a bankba, ahol őt annál is inkább igazolhatták, mert már ott is Nagy Balint néven felvett 500 koronát.

Mandel Zsigmond vallomása teljesen feddi Hegedüs József dr. vallomását.

Ezzel a 2155 koronás ügy bizonyítási eljárása befejeződött.

A kocsalt szecsokavágó.

Az elnök felolvastatta azt a vádiratot, amelyben D. Nagy Imre és Kovács Mihály szerepel vádlott gyanánt. Ebben az ügyben első tanu Mandel Zsigmond volt, aki elmondta, hogy a kölcsön felvetele után néhány nap múlva újra megjelent D. Nagy Imre és Kovács Mihály, akik egy szecsokavágót és egyenként vásároltak 130 korona értékben. Erről egy váltót adtak, amely szinte hamis volt. Ezt a tettüket a vádlottak beismerték.

Ujabb hamisítások.

Az elnök ezután Grausz Mór panaszát olvastatta fel, akitől ugyancsak Nagy Bálint neve alatt 600 koronát vettek fel. Végül pedig Mandel Zsigmond újabb panaszát tárgyalta, amely szerint 360 koronát csaltak ki hasonló módon.

A vádlottak tettüket beismerték. Ezzel a mai tárgyalás véget ért.

A becsület halottja.**Az élet tragédiájából.**

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Kájel Jenő 18 éves lakatos segéd is drágán fizette meg azt, hogy rossz társaságba került. Becsületes, jó fiu volt, ki heti keresetének nagy részét mindig oda adta édes anyjának, özv. Kájel Istvánnénak.

Mintegy három hónap előtt elbocsátották állásából, a közuti villamos vasut szertárából s ez idő óta mindig kétes existenciák társaságába járt s új barátai minden rosszra rávették. A múlt héten elfogyott a pénze, mire azt tanácsolták neki, hogy lopjon el otthonról értékes holmikat és értékesítse.

Kájel megfogadta barátai tanácsát és édesanyja szekrényét feltörve, egy csomó ékszert ellopott otthonról.

Kájel Istvánné följelentette tolvaj fiát a rendőrségnél s a főkapitányság detektiveket küldött ki Kájel Jenő elfogatására. A rossz utra tért fiu valahogy neszét vette a följelentésnek, mire levelet irt az anyjának, melyben értesítette, hogy a büntetés elől a halálban keres menekülést. Egy közszolgával küldötte anyjához utolsó sorait, melyhez mellékelte elhalt atyjának egy értékés aranyóráját, amit szintén ellopott, azonban, miként levelében írta, kegyeletből nem adott el.

A levél megírása után villamos vasuton kiment a rákoskereszturi temetőbe, ahol két év előtt elhunyt édesatyja fekszik és sirján szivenlőtte magát. A tegyver durranása figyelmeztette a temetőőröket, kik az est sötétjében csak hosszas keresés után akadták rá az öngyilkos fiatalemberre. Tetemét beszállították a törvényszéki orvostani bonczházba.

Vármegyénk és vidéke.**Készül a virilisek névjegyzéke.**

Hajdumegye igazoló választmánya legközelebbi október 18-ki ülésén fogja összeállítani a virilisek névjegyzékét. Az ennek összeállításai szolgáló adókimutatások már mind elkészültek. Ezek az alispán rendel-

kezésére október 6—14-ig a vármegye kiadóhivatalában közszemlére lesznek kitéve. Az érdeklődők ott megtekinthetik.

Zsák lopások. A vámospércsi állomásról 24 drb zsák elveszett. A vizsgálat megállapította, hogy azt ismeretlen tettes ellopta. A csendőrség tovább nyomoz.

Ebzárlat feloldása. Vámospércsen az ebzárlatot feloldották.

Színház.

Váljunk el. A tegnap esti színházi közönség valószínűleg nem először látta ezt a szellemtől és ötletektől pezsgő darabot. Minden színigazgatónak ott szerepel a repertoárján, s des Prunelles ur és asszony ság bájos kettőse ambicionál minden valamire való művészt és művésznőt. Bizonyos aztán, hogy a darab előkelő, diszharmoniat, kirívó félszereget nem tűrő tónusát nagyon ritkán találják el a vidék színpadjain. Debreczenben, hogy csak Komjáthy és Makó rezsímjét említsük ez a darab sokszor ment bámulatos gonddal kicsiszolt előadásban. Ép azért zokon vettük, hogy tegnap slendrian-ságokat — rendezési és szerep nem tudási hibákat kellett elnyelni, annak, a ki végig akarta nézni a három felvonást. Zilahy Gyula ha így játszotta volna el az ország első színpadán ezt a szerepet, a budapesti kritika ugy darabokra szakgatta volna, hogy egyideig nem beszélhetett volna arról a színpadról. Nos hát valamit kell adni a debreczeni közönségnek is. Az itteni páholy és zárt-székből urak és hölgyek is megfordultak már a Nemzeti Színházban, sok közülük a Burgban is járt — sőt a párisi és berlini azínházakat is látta. Nem hisztük hát el hogy a hagyma ananász, vagy hogy Zilahy Gyula ha egy groteszk nevetést vág ki — akkor már művészetének teljes nagyságát mutatta be a közönségnek. A tegnap Zilahy Gyula igen igen kis vidéki színész volt — a ki felvonásonként hatszor hétszer botlott — a legfinomabb jelenetekben komikussá vált és sehogys sem hitette el, hogy ő az a des-Prunelles, aki feleségének szívet a maga férfias bájával, elragadó szeretetreméltóságával viszatudja hódítani.

Markovics Margit, a ki tegnap debütirozott szintén nem aratta azt a zajos nagy sikert, smelyet ezzel a szereppel kivívni kell. A francia asszony sajátos sikkjét mindenkor magával ragadó báját azzal akarta visszaadni, hogy igen gyorsan, sokszor érthetetlenül beszélt. Kétségkívül elsőrangú színpadi tehetség, de nem azokban a szerepekben, ahol temperamentum, sok sok intuición s bizonyos előkelőbb játékbéli stílus kell. Legjobb volt a második felvonásban s legkevésbé jó a harmadikban. A második felvonásban férjével való féltékenységi jelenete pompásan sikerült, de a harmadik felvonás, ahol perzselő melegségnek kell kicsapni játékból, sokszor naiv, nem egyszer minden temperamentum nélküli volt. Most már konstatálhatjuk, hogy Zilahy társulatának olyan virjátéki színésznője, aki a fiatal asszonyokat jól játsza, nincs. Markovics Margitot is a drámára és a tragédiákra utalja minden képessége.

Adhemár szereplője Kondor Ernő még most kezdi színpadi pályáját. Amit tegnap produkált, az biztató a jövőre. Sok félszereget, bátortalanság van még játékában s nem egyszer vesz erőt elfogódás rajta, ha társalog. De a mikor aztán leküzdí félszereget, igen ügyes színésznek bizonyul. Kisebb szerepében feltűnt tegnap Szabó Gyula. Egészséges vénáju, jó humorú fiatal ember. A rendezés nem volt kielégítő. A szalon tulságosan komoly volt — a vendéglői szeparé pedig lehetetlenül tarka és ríktó. A felvonás között hosszúak — az előadást nem kezdik pontosan fél nyolczkor (s. b.)

Az aradi 13 vértanu emlékére okt. 6-án színrekerül Hegedüs Lajos pályadíjat nyert eredeti történelmi drámája: „Bibor és Gyász”. Az előadás előtt Szakács Andor elfogja szavalni Palágyi Lajosnak *Emlékezés* okt. 6 ra című költeményét.

A jubileumi előadás. A színház megnyitásának 40-ik évfordulójára nagy tünnepély készült színházunkban. Akik még életben vannak, azok közül, kik a megnyitásban résztvettek ismét megjelennek a világot jelentő deszkákön s hosszú 40 év után ismét velünk tünnepelnek. A disz előadás műsora következő: I. Bánk-bán nyitány. II. A magyar dal. III. Bánk-bán II ik felvonása *Mándoki Béla és Gárdonyi* felléptével. IV. A falurossza első felvonása *Blaha Lujza* felléptével. V. *Epilogus* írta Dr. *Körösy Kálmán* VI. Nagy néma képlet. *Himnusz.*

Miért kurziv? Nyomdai műnyelven kurzivnak hívjuk a feltűnő dült betűt, a mely érdekessé tesz valamit a nyomtatásban. Ebbe a kurziv betűbe beleszeretett most Zilahy Gyula. Akkor mikor szerepel, a színlapon kurziv betűvel jelenik meg a neve. Sőt mint udvarias férj a feleségétől sem sajnálja a ríktó betűket. Ez a dolog a saját szintársulatának lebecsülése. Csodálkozunk, hogy Zilahy Gyula ezt a józálással összegyeztethetőnek tartja.

A jövő heti újdonság az *Aszfalt* betyár című énekes bohózat lesz. Színre kerül még az *A. bérletnek Faust* opera és a *B. bérletnek Erény* utjai.

Mi van a karszemélyzettel? Zilahy Gyula színigazgatót szerződése kötelezi, hogy 14 férfi és 14 nő karénekest köteles szerződteni. Zilahy Gyula azonban ezt a kötelezettséget egyszerűen kijátsza s fogyatékos karszemélyzetet szerepelteti. Ez a karszemélyzet nem tud megfelelni a közönség igényeinek. Épen ezért sürgős kötelességévé teszük Zilahynak — hogy azonnal szerződtesse még kardalosokat, és pedig ne kezdőket, hanem kipróbált erőket. Elvégre ne nézze a debreczeni közönséget parasztnak — a kin borotválni lehet tanulni.

Nincs Debreczenben labanc.

Egy és harmadmillió adó hátralék.

Debreczen ellenállása.

A nemzeti küzdelem ereje.

Nyitva a kincstári adóhivatal, még sem fizet senki adót.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

A meggyalázott nemzet küzdelmének fenséges és óriási volta ma valójában kitűnt — Debreczenben is. Azt tudtuk, hogy ennek a városnak a népe a nemzet nagy harcában igaz odaadással és halálos elszántsággal fog részt venni.

De hogy ilyen oroszánrészt vivjon ki magának, azt nem hittük volna, most azonban, hogy látjuk, igaz büszkeséggel írjuk ide, hogy Debreczen város egész polgárságát ma is az az igaz magyar szellem hatja át, a mi a szabadság idején.

Debreczen városában — pedig a kincstári adóhivatal tárva-nyitva áll mindenki előtt — nem volt az egész

szeptember hónapban egyetlenegy rossz debreczeni magyar ember sem, a ki állami adót fizetett volna.

Tehát 85.000 ember között nincs egyetlenegy labancz sem! De nemcsak külsőleg nincs, hanem lélekileg sincs, mert hisz aki akart volna fizetni, a kincstárnál közvetlenül lefizethette volna és még csak a közmegegyezést sem érthette volna el, mert a fődarabont elrendelte, hogy az **önkéntes adófizetők neveit nyilvánosságra hozni nem szabad.**

Ennek dacára senki sem fizetett szeptember hónapban állami adót és így Debreczen városában több az adóhátralék, mint az egész Hajdumegyében.

A kimutatás szerint Debreczeni város polgárainak az állami adó hátraléka 1.270.398 korona 90 fillér, tehát majdnem **egy és egyharmad millió** korona, vagyis kétszer annyi, mint a város összes pótdóból befolyó jövedelme.

Debreczen polgárai büszkék lehetnek, mert igaz magyar emberek módjára a haza iránti kötelességüket teljesítik.

Felületes szemlélő azt hiszi, hogy adót nem fizetni nem virtus, akinek nincsen miből, ez igaz, de képzeljék csak bele magukat azoknak a sok oldalról erősen befolyásolt egyéneknek a helyzetébe, akkor el fogják binni, hogy adót nem fizetni nem olyan könnyű dolog. Viszont sokan voltak az eddigi exlexes küzdelmek alatt akik azt mondták, hogy befizetem, mert elköltöm a pénzemet.

Most másképen alakult a helyzet mindenki érzi, hogy lét vagy nem lét előtt áll az ország és ezért minden hatalmunkat fel kell használnunk, hogy az uralkodót engedékenységre bírják.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.

Szerkesztőségi ó.: d. e. 8-12 d. u. 2 ó. éjjeli 2 ó.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-utca 47 szám.

A népert nem kár . . .

Az egészségtelen Debreczen.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczenben az elmúlt szeptember hónapban 40 tifusz esetet jelentettek be, ebből kettő meghalt.

Ez bizony elég szomorú valóság mert, ha meggondoljuk, hogy már az ősznek is a végén járunk és a hideg időjárás is beköszöntött és ennek dacára nap, nap után újabb tifusz esetet jelentenek be.

Azonban minálunk mindezzel sem a főorvos, sem a tanács, de még a közigazgatási bizottság sem törődik mert hisz leginkább a szegény nép esik a

tifusz áldozatául, míg a gazdag urak, miután jól táplálkoznak, meg vannak mentve ettől a rettenetes betegségtől. Így hát ami nagy és kis urainkat ez nem érdekli, mit törődnek ők a néppel, az csak arra jó, hogy huzza az igát.

Mert hisz a nagy uraknak nem kell félteni az egészségüket, nem kényeskednek az **egész ország legegészségtelenebb ivóvizét inni** mint a szegény nép.

De nyugodtak vagyunk nem fog ez már sokáig tartani, eljön nem sokára az idő amikor a nép is fog tudni magának eszközöket találni arra, hogy a saját anyagi érdekét, a nagy urakkal szemben is megvédelmezze.

Ezért nem sürgős a vízvezeték sem, amelyet szükségtelenül huznak, halasztanak, mert annak is csak a nép issza meg a levét, hogy még nincsen készen, azért pedig amint az urak szokták mondani nem nagy kár.

— **Személyi hírek.** Domahidy

Elemér főispán tegnap szatmármegyei birtojáról hazaérkezett. Dr. Molnár Ákos orsz. gyűlési képviselő tegnap Debreczenben időzött.

Október 6 és a városi hivatalok.

Vecsey Imre főjegyző, polgármester helyettes tegnap délután körlevélben értesítette az összes városi tisztviselőket, hogy október 6-án, mint nemzeti gyász napon, a hivatalok egész nap szünetelni fognak.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.**

A belügyminisztériumtól tegnap jóváhagyó záradékkal ellátva visszaérkezett az utasítók és utkaparók nyugdíjszabályzata, amelyet Debreczen városa a tisztviselők és más városi alkalmazottak nyugdíjszabályzatától külön tartozott megalkotni.

— **Mennyi adó folyt be a múlt**

hónapban Faust Elek pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében elmondja, hogy szeptember hónapban állami adó 3914'11 korona folyt be, amelyet azonban nem a polgárok fizettek be. A múlt év szeptember havában 114253'76 fillért, állami adót fizetett be Debreczen közönsége így az idén 110339 kor. 65 fill. fizettek be. A hátralék 127039 kor. 90 fillér. A többi adónemekben a következő összegek folytak be: Hadmentességi díjban 16 kor, bélyegilletékben 95880 kor. 53 fill., jogilleték 9836 kor. 54 fill., dijjövedék 1078 kor. 24 fill., dohányjövdelem 124783 kor. 68 fill., határvám 18056 kor és fogyasztási adó 55.000 korona.

— **Az akadémiail ifjuság fáklyás**

menete. Tegnap délután tartott értekezletén elhatározta az akadémiail ifjuság, hogy ma este fáklyásmenetet tart az aradi gyásznapi emlékére; a főkapitány azonban csak folyó hó 10-ére engedélyezte ezen menetet, mert ehhez a polgármester előleges értesítése szükséges és ez pedig jelen alkalommal elmulasztatott.

— **Presbiteri ülés.** Az egyház ta-

nácstermében folyó hó 8-án, vasárnap d. e. 10 órakor presbiteri ülés fog tartatni, amelyen az egyház részéről Kiss Albert, világi részéről pedig Simonffy Imre elnökölnék.

— **Rózsaszínű adatok.** A közigazgatási bizottság előtt fekvő adatokból olvasuk, hogy Debreczenben az elmúlt szeptember hónapban házasságra lépett 29 református, 3 róm. kath., 1 zsidó és 8 vegyes vallású pár. Tehát szeptember hónapban összesen 41 kötöttek házasságot, ami elég szomorú adat, mert egy ilyen nagyvárosban sokkal több férfinak kellene a hymen rózsaszínű lánczait nyakába venni.

— **Mennyi katona van Debreczenben.** Az elmúlt hó 30-án Debreczenben 2383 ember és 868 ló. Ebből közös hadseregbeli katona 1519 ember és 529 ló, honvéd katona 814 ember és 339 ló.

— **Az akadémia ifjusága a budapesti gyásznapi ünnepségen.** Tegnap d. u. 2 órakor népes értekezletet tartott az akadémia polgársága Papp László senior elnöke alatt, hogy megválasszák ama két akadémiai hallgatót, kik hivatva legyenek képviselni a collegium hazafias ifjuságát a ma délután Budapesten tartandó országos nagy gyásznapi ünnepségen. Az ifjuság egyhangulag Fehér Károly 2. jh. és Barkaszi Károly 3. é. teológust választá meg, kik a tegnap esti vonatnál már fel is utaztak a fővárosba.

— **Halál az utczán.** Megirtuk, hogy Körösi Sándor gazdálkodó az utczán meghalt. Kiszállították a kórházba. Csőtörtők délelőtt dr. Balkányi Ede, dr. Varga Emil rendőrorvosok Kovács Kálmán rendőrfelügyelő jelenlétében felboncolták és a halál okául agyszélhűdést állapítottak meg. Körösit ma fogják eltemetni.

— **Debreczen élete számokban.** Az anyakönyvi hivatal most állította össze a múlt hónap statisztikáját, mely minden tekintetben kedvezőbbnek mondható az augusztusnál. Született ezek szerint 214 egyén, meghalt 155, tehát 55-el multa felül a születések száma a halálozásokat.

— **Ruhakiosztás árvák között.** Az ev. ref. egyház alapjaiból fenntartott árvák között az ingyen ruhákat ma pénteken d. u. 2 órakor osztják ki.

— **Meghaltak.** A tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be az anyakönyvi hivatalba: Berecz Mária ev. ref. 4 hónapos, Adler Erzsébet izr. 4 hónapos, Vida Mihály ev. ref. 76 éves, Körösi Sándor ev. ref. 64 éves, Rácz János ev. ref. 2 hónapos.

— **A kórház állapota.** A debreczeni kórházban az elmúlt hónapban 229 beteg volt, nem bizony nem valami virágzó közegészségi viszonyokra mutat.

— **Az osztályorsjáték húzása.** Az osztályorsjáték mai húzásán a következők nyertek:

200 000 koronát nyert: 31879.
50 000 koronát nyert: 43613.
20.000 koronát nyert: 93557.
15 000 koronát nyert: 90612.
10 000 koronát nyert: 93623.
5000 koronát nyert: 8910.
2000 koronát nyertek: 5821 22640
31787 32254 33461 39282 50165 68339
68639 68661 57507 79325 79772 86568
89490.
1000 koronát nyertek: 26 5878 7561
9054 10813 10873 13244 13966 15810
19645 20980 21036 25285 36604 40960
43641 44119 47205 48794 49003 49690
50504 53183 54822 56412 56835 59170
61659 63310 67239 67547 68238 68811
74750 77333 79583 80956 85372 86452
90317 92208 92385 98402 100360 103078
104489 105074 109002 109457.

Higgye el!

hogy **Wallerstein Fülöp fiai** régi jónévű **rőfös** üzletében legjobban vásárolhat és már 1 frtos vásárlásnál egészen ingyen élet nagyságu fényképet kap. Női- és gyermek felöltők nagy választékban.

500 koronát nyertek: 530 1280 10799

10834	15477	17837	18384	19860	19893
19906	20896	21407	22015	26291	26825
27798	28913	30194	30278	31475	34572
36191	36385	37318	37520	38529	39852
43747	44043	49382	52049	52348	54140
58923	58831	59265	61380	63540	64679
67728	69438	69938	70967	72199	72823
72826	74148	74498	82012	84229	84880
86360	86380	87808	88116	89410	90185
90470	90591	91280	91391	91726	92125
96301	96700	97377	100102	100310	105484

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— **Szőlő lopás.** A gyümölcs piacról ma több kofától loptak különféle gyümölcsöt és szőlőt. A rendőrség a tettes után nyomoz.

— **Olosó könyvek Debreczen multjáról.** Zoltai Lajos történelmi munkái közül olcsón megszerezhetők a következők: „Debreczen a török uralom végén.” Három térképpel 212 oldal. Ára 2 kor. 40 fill. „Debreczen és vidékének urai 1200—1500 között.” Egy térképpel és 4 rajzzal, nagy 8 rétt, 42 oldal. Negyven fillér vidékre 10 fillér postaköltséggel több. Megrendeléseket elfogad a szerző, a városházán.

— **Hova menjünk színház után?** A Márkus „Dréher sörcearnok” éttermébe, a hol színház után frissen csapolt Korona sörrel, dus választékú s frissen készített vacsora különlegességeket kaphat a közönség. Naponta zene-estély.

x **Hosszúházi** a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grossz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerháznál.

Új előfizetést nyitunk október elsejétől.

1 óra 1 korona.

Mutatványszámokat szívesen küldünk.

Minden előfizető ingyen kapja a Debreczeni Független Ujság december elején megjelenő czimtárral ellátott

Nagy Képes Naptárát.

Telefon 18 és 339.

Kiadóhivatal Piacz-utca 47—49.

Halott, akit nem temetnek el.

Harcz egy koporsó felett.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

A rókuskórházban tegnapelőtt meghalt egy fiatal ember, akit a múlt heti véres utcái zavargások alkalmával egy rendőrlő összetaposott. A szociálisták magukénak vallják a halottat s már napok óta készültek arra, hogy a temetés ne csak temetés legyen. Tüntetni akartak a sírgödör szélén — a saját igazuk mellett. Az ifjuság is készülődött a temetésre s tegnapi értekezletén elhatározta, — hogy koszorút helyez a halott sírjára.

A rendőrség félt, hogy a temető véres tüntetés színhelye lesz. Ezért valósággal bujdosít játszott a holttesttel. Legutóbb a rendőrség révén azt a hirt közölték a lapok, hogy a holttestet tegnap délután felboncolják, boncolás után pedig kiviszik a rákos-keresztúri temető halottasházába. Később ugyancsak a rendőrség révén „kiderült”, hogy a halottat tulajdonképpen nem is hívják Szilágyi Miklósnak, nem is vasmunkás és sohasem lakott a Lujza-utca 19. számú házában, ahogyan azt Szilágyi kihallgatásakor vallotta. Hogy kiesoda, mi a foglalkozása,

hol lakott, azt eddig még nem lehetett megállapítani.

Ma reggel végre megtudtuk, melyik verzió az igaz. Ezik sem. Sziágyi Miklóst tényleg Szilágyi Miklósnak hívják és tényleg vasmunkás. Holtteste még mindig a törvényszéki orvostani intézetben fekszik, boncolását azonban eddig még nem rendelték el. Tóth János rendőrkapitány tett ugyan ily értelmű indítványt Perény vizsgálóbírónak, ez azonban még nem intézkedett. Nincs ki zárva, hogy a törvényszéki boncoló orvosok még a mai nap folyamán kézhez kapják a vizsgálóbíró végzését. A holttestet legkésőbb holnap délig átviszik a temető halottasházába.

Tóth kapitány intézkedett, hogy a temetőben csak küldöttségek vehessenek részt. Nagyobb tömegeket, hogy az összetűzést kikerüljék, sem a temetőben, sem a temető környékén nem tűrnek meg. Az sem lehetetlen, hogy a halottat titokban temetik el.

Agyonlőtt gyáros.

Érthetetlen gyilkosság.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, okt. 5.

New Yorkból jelentik: Egy pittsburgi szállóban tegnap este egy Oreson Antal nevű svéd ember agyonlőtte a város leggazdagabb gyárosát, anélkül, hogy erre oka lett volna. Oreson bement az étterembe és revolverrel agyonlőtte Hamiltont, a kit ezelőtt életében sohasem látott.

A tömeg rávetette magát Oresonra s megakarták lincselni, de a rendőrök megmentették.

Oreson két év előtt a Fehér házban agyonlőtt egy rendőrt, a ki leakart tartóztatni.

TÁVIRATOK.

Komédiázás a nemzettel.

Lesz nem lesz Fejérváry kormány?

Fejérváry — Itthon.

— Fővárosi tudósítónk jelentése. —

Ahány távirat annyi ellentétes információ, egyik azt adja hírül, a király Fejérváry programját elfogadta, és így a darabontok maradnak, a másik szerint a király nem fogadta el és így takarodnak a harmadik meg azt jelenti, hogy döntés még nem történt.

Ezen egyébként csudálkozni sem kell, hisz a darabontok kinevezése alkalmából, csak emlékezünk vissza hasonló volt a helyzet.

Akkor is minden egyes értesülés teljesen ellentétes volt a másikkal vagy a harmadikkal.

Mi az egész szemfényvesztésnek tartjuk, amelynek nincs más célja minthogy azt hitessék el a nemzettel, hogy a király nehezen és fájdalmas szívvel szánta el magát arra, hogy a nemzetellenes Fejérváry kormányt kineveze.

A zavart nem hogy enyhítené, hanem határozottan növeli a fődarabont hazaérkezése, mert mondani nem mond semmit és így minden merő kombináció.

A késő esti órák eseményeiről a következő táviratokat kaptunk:

Fejérváry nem lesz miniszterelnök?

Bécs, október 5. Az elterjedt hírek szerint Fejérváry Géza új programját sem fogadta el a király és a darabontok újból való kinevezése meghiusultnak tekinthető.

Budapest, október 5. A „Magyar Hirlap” értesülései szerint Fejérváry Géza a király előtt legteljesebb mértékben fenntartotta a választójogra vonatkozó tervét, ellenben hitbizományok eltörléséről, latifundiumok megszüntetéséről soha szó sem volt. Ugyancsak a Magyar Hirlap értesülése szerint a király Fejérváry Géza programja ellen döntött és így a mostani miniszteriumot véglegesen elejtették.

Fejérváryt kinevezik.

A főváros előkelő politikai köreiből annál is inkább biztosra veszik a Hapták kormány kinevezését, mert a „Magyar Nemzet”, amely a kormány hivatalos lapja, ma esti számában azt írja, hogy a darabontkapitány még ez évben benyújtja a választási reformról szóló javaslatát.

Erről érkezett táviratunk a következő:

Budapest, október 5. A „Magyar Nemzet” értesülése szerint Fejérváry Géza még ez országgyűlésen akarja beterjeszteni és letárgyaltatni a választójog reformjára vonatkozó törvényjavaslatot.

Ebben a táviratban az a különös, hogy Fejérváry még ez országgyűlésen akarja letárgyaltatni a választói jog reformját (tehát nem az általános választói jogot? vagy igen!) Ami azt jelenti, hogy utánna a Házat is felakarják oszlatni és új választást elrendelni.

Budapest, október 5. A késő éjjeli órákban az a hír terjedt el, hogy Fejérváry Géza kinyilatkoztatta egy pár személyes ismerőse előtt, hogy a király programját elfogadta és így a kinevezése már a szombati hivatalos lapban közé is lesz téve.

Felelet a muhláknak.

Budapest, október 5. A szabad-elpárt multkori értekezletén Tisza István gróf indítványára megütközését fejezte ki afelett, hogy külügyminiszter és osztrák miniszterelnök Magyarország belügyeibe beavatkoztak és megakadályozták, hogy a király az általános választói joghoz hozzájáruljon. Fejérváry Géza erre vonatkozólag kijelenti, hogy a kormány teljes tudatában van annak, hogy külügyminiszter és osztrák miniszterelnök Magyarország ügyeibe nem avatkozhatnak, ezen álláspontot a kormány mindig érvényesítette és érvényesíteni fogja.

Ez a nyilatkozat rá vall a kormányra, nem az a kérdés, hogy a darabontok tudatában vannak annak, hogy egy idegen állampolgár a mi ügyeinkbe nem avatkozhat bele, hanem az, hogy beleavatkozott e vagy sem.

170 nemzetiségi képviselő.

Budapest, október 5. Magyarország Tisza cikkével kapcsolatban adatokat közöl, amelyek szerint általános választójog esetén 170 nemzetiségi képviselő jutna be a parlamentbe, és pedig, 57 oláh, 43 tót, 11 ruthén, 13 szerb, 14 szász, 40 horvát.

A Zeyslg ügy.

Budapest, október 5. Ma Bakonyi vizsgálóbíró, Tolnay Arnold dohánykiviteli részvénytársaság igazgatóját halgatta ki, aki kijelentette, hogy fegyelmi vizsgálatot indított Baneth Sándor ellen, amely bűnöségét megállapította és így a vállalattól elcsapta.

Aki gyermekével együtt a vízbe ugrik.

Budapest, október 5. Halász Róza gyermekével május 14-én a Dunába ugrott mert d. e. Kerekes Józseffel szeretőjével rettenetes viszálykodása volt. A törvényszék erős felindulásban elkövetett emberölési vád miatt fogta, vád alá, az esküdtek felmentették, mire a törvényszék szabadlábra helyezte.

Amikor a halott hazatér.

Budapest, okt. 5. Az olasz lapok romantikus történetet beszélnek egy Bandini nevű orosz kereskedőről, aki Sándor cár meggyilkolása idején nyomtalanul eltűnt és halottá nyilvánították. Néhány napja egy idegen beállított a Szanciascianoi kávéházba, elmondta a tulajdonosnak ő az életunt Budini hogy Sándor cár meggyilkolása után gyanuok alapján elfogtak, éjjel megszökött börtönéből, Amerikába ment. Sok hányattatás után százezer lira értékű vagyonnal hazatért.

Witte nem lesz diszpolgár.

Pétevár, október 5. A városi дума elvetette azt az indítványt, hogy Wittét diszpolgárul válasszák.

Lázongások Olaszországban.

Turin, október 5. Ezelőtt néhány nappal letartóztatott néhány katonát forradalmi propaganda miatt. Ezzel kapcsolatosan ma letartóztatott négy torradalmi szocialistát, akiknek lakásán egy titkos szövetkezetnek a katonákhoz intézett kiáltványát találták. Az ötödik szocialista vezér megszökött. A holnapra hirdett szocialista gyűlés, amelyen tiltakozni akartak a katonai hatóságok energikus eljárása ellen, elmarad.

A brünni zendülés.

Brün, október 5. A mai délelőtt nyugodtan folyt le s a szakadó eső egész nap esett. A törvényszéknél 46 ember van letartóztatva nyilvános erőszak bűntette miatt.

Új titkos tanácsos.

Bécs, okt. 5. A király délelőtt kihallgatáson fogadta Majláth gróf erdélyi püspököt, aki a titkos tanácsosi esküt tette le.

Öngyilkos gróf.

Newyork, okt. 4. Pálffy Reiner gróf, volt magyar huszárkapitány, akinek dolga ezelőtt öt esztendővel nagy feltűnést keltettek, eltűnt. Azt hiszik, hogy erőszakos módon vetett véget életének.

Egylet.

A Magyar Irodalmi Önképző-Társaság Kocsis Lajos elnöke alatt ma este fél 8 órakor az akadémiai VI számú teremben választmányi ülést tart.

Az ipartestület előjárósága tegnap délután 5 órakor tartá rendes havi ülését, amelyen megjelent Szávay Gyula kamarai titkár is. Ez ülésen számoltak be utjukról a szabadkán országos ipartestületi congressusra kiküldöttek, továbbá folyó ügyek tárgyaltak.

Felmentett férjgyilkos.**Szenzációs verdikt.**

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, október 5.

A nagyváradai törvényszék esküdtbirósági termében tegnap szenzáció történt. Felmentett az esküdtszék egy férjgyilkos asszonyt. Ismét az emberi humanizmus döntött el egy bűnpört s nem a rideg törvényparagrafus. Mérlegelték az esküdtek a gyilkosság okait és nem találták bűnösnek az asszonyt, aki meg akart szabadulni részeges urától, testi és lelki kínzójától.

Bodnár Lajos vasuti váltóőrt Biharfélégyházán meggyilkolva találták a télen az árokban fektűt rémesen összeverve. Megindult a vizsgálat és a gyilkost kinyomozták a csendőrök a váltóőr hites felesége személyében. Az asszony most került a bíróság elé. Két napon át tárgyalta az esküdtbiróság a pört. Bodnár Lajosné beismerte, hogy ő ütötte agyon egy doronggal a férjét, mert örök szenvedés volt az élete, nem bírta már tovább az ura garázdálkodását s ezért pusztította el. A végzetes estén részegen jött haza és megverte őt. Dulakodás támadt s erre ő egy dorongot kapott fel s addig ütötte a férjét, míg élettelenül összeesett.

A tárgyalás adatai megerősítették az asszony állítását. Tegnap mondta el dr. Pop Sándor ügyész a vádbeszédet, majd ntána dr. Medvigy Gábor ügyvéd mondott nagyhatású védőbeszédet, kérve az asszony felmentését.

Hosszas tanácskozás után hirdették meg az esküdtek verdiktjét, mely a bűnösség kérdésére nemmel felelt. Általán meglepetés fogadta a verdiktet, mely utána a törvényszék minden eljárást beszüntetett Bodnár Lajosné ellen, a kit azonnal szabadlábra helyeztek. Az asszony sirva hagyta el a termet, a boldogságtól alig tudott szöhoz jutni.

Elfogott pénzhamisító.**A letartóztatott osaló.**

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, október 5.

Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy a szabadkai rendőrség letartóztatott egy notórius csalót. Erre vonatkozólag újabban a következő értesüléseket kaptuk:

A szabadkai rendőrség kitűnő fogást csinált Szemányi Ferencz személyében. A nyomozatból már eddig is kitűnt, hogy Szemányi megint nagyobb pénzhamisítási vál-

lalkozásba akart kezdeni. Ehhez a vállalatához már meg is találta az alkalmas társat Scheffer Ferencz többször büntetett budapesti pénzhamisító személyében. Erre a célra vásárolta a savakat, melyekről lapunk mai számában már adtunk hírt.

Szemányi tegnap este töredelmes vallomást tett László Géza rendőrkapitánynak, Bevallotta, hogy egy gombosi kisbirtokos volt a Brenner féle operacionál bűntárs.

Brennerrel megállapodtak, hogy együtt mennek fel Budapestre szódáitveg fejeket vásárolni. Erről az elhatározásról ő nyomban értesítette a gombosi kisbirtokost, kinek nevét a rendőrség a nyomozás érdekében egyelőre titokban tartja. A gombosi bűntárs szintén felutazott Budapestre.

Brenner abban állapodott meg Szemányival, hogy ő teljesítse a bevásárlásokat és majd Szabadkán találkoznak. Erre a célra adott Szemányinak 1360 koronát.

Szemányi három ládára való órasulycákat vett, a megmaradt pénz egy részét pedig Budapestről postán elküldte Apatinba a feleségének, a többi pénzt sürgönyileg küldte el Szabadlára.

Mikor Szabadkára megérkeztek, rémületen konstatalta, hogy a ládák eltűntek. Erre vonatkozólag bevallotta, hogy a ládákat Soroksáron kidobta a vonatból.

A Brennerrel utközben ellopott 500 koronáról nem ad felvilágosítást. Azt állítja, hogy ő nem lopta meg Brennerrel. A rendőrség azt hiszi, hogy vagy ő, vagy pedig a gombosi bűntárs, aki ugyanazon vonaton utazott, lopta el Brenner pénzét.

László kapitány Marodics titkos rendőrt még az éjjel Apatinba küldte, hogy Szemányinál házkutatást tartson. A házkutatás alkalmával 1620 korona készpénzt találtak Szemányinénál. Az asszony vallomása szerint a pénzből csupán az 50 korona az övé, a többi pénzt az ura küldte neki postán. A rendőrség azon véleményben van, hogy a pénz egy részét Szemányi bűntársa a gombosi kisbirtokos vitte. Ez különben ki fog derülni a nyomozás folyamán.

Szemányiról kint újabb, hogy 1898-ban veszedelmes pénzhamisító banda tagja volt. A banda nagyjából kisbirtokosokból állt és Pécsen gyártottak hamis 100 forintosokat. A banda feje Horváth Kokány József a büntetés elől vagyonának hátrahagyásával Amerikába szökött. Szemányi azonban kézrekerült és 4 évi fegyházat kapott. Utoljára Eszéken fogták el, ahol szintén 100 forintosokat gyártott. Ezért ült négy évig a mitroviczai fegyházban.

Brenner pénze nagyrészt megtérül, mert Apatinban 1620 koronát, Szemányinál pedig 50 koronát találtak.

Közönség köre.**Panasz a Margit fürdő ellen.**

A következő sorok közlésére kéréstünk fel:

Érthetetlen az a közöny, melylyel a Margit fürdőt kezelik. Szerdán a női gőzben volt a feleségem és a következő panaszszal jött haza: legelőször is a nagy kabinban olyan fertelmes piszkos volt a víz, hogy undorodott bele menni. Aztán megeresztett egy langyos tust, abban a víz olyan forró volt, hogy megégette a karját, egy másik hölgy viszont megégette a lábát s így még többen megjárták. De mindez még kicsi baj ahhoz képest, hogy a gőzből kimenőleg elzárják az ajtót s így a gőzt használók kénytelenek meghűlés árán körüli kerülni, hogy eljuthassanak a másik terembe. Felhivom ezen bajokra Szikszay Gyula ur figyelmét. *Egy férj.*

Közgazdaság.**Terménytőzsde.**Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1905. október 5.Készaru 5 drágább, határidők állandók, —
tengeri, zab szilárd.

1905. októberi buza	15.88—90
1906. áprilliai buza	16.52.—54
októberi rozs	12.96.—98
1905. áprilliai rozs	13.60.—62
októberi zab	12.68—70
1905. áprillisi zab	13.30.—32
1906. májusi tengeri	13.36.—38
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905. szeptemberi repce	25.60.—80

REGÉNY-CSARNOK.**A hetes számú zárka.**

25 Bűnügyi regény.

VII.

„Halottak kávéháza”-ban.

Buvard kocsija a szt. Mária szálloda előtt állott meg, ahol Lionel már várta.

— No, hajlandó volna engem ma elkísérni? Majd megmondom hová!

— Messze van?

— Montmartreba. Egy betörőlebuja. Nagyon érdeke.

Az utcán állottak. Buvard kinyitotta a kocsiját és Lionel beszállott.

— Hogy hívják azt a lebuja? kérdezte mihelyt a kocsiját elindult.

— „Halottak kávéháza!” felelt Buvard.

Páris az ellentétek városa. A nyomor mellett találjuk a gazdaságot. A fény közepén a piszkot. A Boulevard fényes helyiségeiből, ahol az előkelő világ találkozik, csak pár lépés és eljuthatunk olyan helyiségekbe, ahol zsebünk és életünk már nem érezzük biztonságban.

Ilyen helyiség a „Halottak kávéháza.” A legromdább lebuja egyike. Földszinti teremből három szobába lépcső vezet. A földszinti helyiség ablakait vörös posztó takarja el; itt fogadják a mindennapi vendégeket. A terem hátsó részében van a kiszolgáló asztal és a konyha.

A három felső szobában nem volt semmi különös, csak mindegyiken egy ablak volt, melyből a nagy termet és a benne lévőket végig lehet látni.

Ezen helyiségek mögött egy pavillon volt, melynek ajtaja és függőnye mindig erősen el volt zárva. Amióta fennáll a kávéház, a rendes vendégek közül még senki sem juthatott be.

Ez volt a „Halottak kávéháza”, egy sötét korcsmahelyiség, mely azért kapta ezt a csodás nevet, mivel közvetlenül a montmartrei temető mellett épült. Napközben csak néhány sirás és halottkísérő képezte a vendégeket, de este zsufolva volt holmi sötétséget kedvelő csöcselékkel, mely reggelig is itt tanyázott.

A korcsmáros ötven év körüli, herculesi termetű férfi, óriási kezekkel és torzonborz szakállal. Bouquillartnak hívták, de ez csak álneve volt. Igaz nevét senkinek sem mondta meg. Talán néhány törzsvenedege ismerte, de ezek nem árulták el.

De egyszer majdnem, hogy elárulták. Egy Tibart nevű alak már régóta járogatott oda és már meglehetősen adóssága volt. A korcsmáros, aki éppenséggel nem szeretett hitelezni, egyik este elővette. De roszkorta. A ficzkónak előtte való este nem sikerült egy csinyje és ezért bánatában italban

keresett vigaszt. Már jól felöntött a garatra és ilyenkor azután nagyon beszédes. Alig szólította meg, dühösen rá szólt:

— Micsodát? A szegényt kiakartod dobni? Tartozom neked? Nem tagadom! Ha főnyereményt csinállok, megfizetem. Addig hagyjál inni, vagy mindenkinek megmondom ki vagy és becsukatom putikodat!

— Teremtette . . . káromkodott a korcsmáros.

— Veled rövidesen végzek, folytatta Tibart vállvonogatva. Ha a többiek is jól megnéztek volna, ők is megismertek volna. Igaz ugyan, hogy szakáladat megnövesztetted és homlokodat tetováltad, de vannak még gyermekeim és így mindjárt észrevettem, hogy . . .

— Igen! ? Nohát mit? Ki vele!

— Azt, hogy te Lartique vagy, a mazati fogház hajdani börtönőre, kinek a hetes számú zárka különös gondjára volt bízva és kit el is ítéltek három esztendőre, mert foglyát szökni engedte.

Boquillart nem felelt, odalépett Tibart-hoz és így szólt:

— Fogd be a szádat, mert megölsz. Inkább nem bánom, máttól fogva nem kérem tartozásod.

[Folytatjuk.]

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Bérlet 11 szám (B) Bérlet 11 szám (B)

Debreczen, péntek, 1905. hó október 6-án:

Emlékezés október 6-ra. Irta: Palágyi Lajos.
Szavalja: Szakács Andor.

Az aradi 18 vértanú emlékére:

Bibor és gyász.

50 arany pályadíjat nyert eredeti történeti dráma 5 felvonásba. Irta: Hegedüs Lajos.

S Z E M É L Y E K :

II. István, magyar király	— — — — —	Szakács Andor
Béla herceg (vak)	— — — — —	Ternyei Lajos.
Pál atya, szerzetes, Béla nevelője	— — — — —	Deési Alfréd.
Ottmár, magyar főúr	— — — — —	Krasznai Ernő
Idyl, a szerémi bán leánya	— — — — —	Markovics M.
Szendrő, öreg várnagy	— — — — —	Békés Gyula.
Pererd	— — — — —	Szilágyi Ernő.
Báthory	— — — — —	Szabó Gyula.
Komorody	— — — — —	Sarkady V.
Koplyán	— — — — —	Kondor Ernő.
Káldor, kun vezér	— — — — —	Vadász Lajos.
Bakacsné, Idyl rokona	— — — — —	Ardai Ida.
Márta asszony, Idyl volt dajkája	— — — — —	Vadászné.

Főurak, nemesek, fegyveresek, alabárdosok, királyi kíséret. Papok, ministráns gyermekek, nép pörök.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra

az őszi divat ujdonságai.**Divat kelmék.****Angol flanellek.****Posztók Costümre.****Mosó velezek stb. stb.****Külön szőnyeg osztály.****Legjobb bajuszsodró a híres DEBRECZENI****„GZIVIS” bajuszpedró**

mely nem tép, de jól összetartja és nőtteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó”-hoz DEBRECZENBEN

Kezdődő iskolai évre**Fiuk részére** fehér és színes író- és kézzel, gallér, lábravaló.**Leányok részére** Reform, empir és diszkótenyek, alsó szoknyák minden színbe, ingek, hálókötös és bugyogók nyári és téli. Ágyterítők 110 krtól, Paplanok 190 krtól. Kész lepedők. Kendő felék minden minőségben és nagyságban**Dospoly János utóda**

Főter, Tisza-palota.

Plasztikus

szép termetet minden hölgy nyerhet, ha csakis mérték után készített mellfűzőt használ.

Hölgyek óvakodjanak a gyárilag előállított fűzők használatától, mert ezek a legnagyobb mértékben ártalmasak a szervezetre, míg ellenben a mérték szerinti készítésű mellfűzők az egészségnek megóvása céljából orvosilag is ajánlatnak.

A legjobb egészségi fűzők készítője.

Piacz-u. 42. szám Goldstein Karolin.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, szontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozásnak tessék válaszlevelet csatolni.

Edes Roxelánom. Álmodban szenvedett meg bánást remélhetőleg már kihaverd; én a te helyzetében csak bosszankodnám, hogy az idilykus állapot, a melybe kétsége enél szivesen beleképzelődött, megszakt. Gyakran vannak mesés szép álmaim, a melyekből nem szivesen ébredék. Csak azt és azokat az álmokat szeretném tudni, a melyeket nem beszéltél el én nekem. Álmodjál tovább rózsám! Hiszen rokonlelked álma az és azok ugyis abban találják boldogságukat, aztán következik egy csomó pont. Csókv! mindenkor hü „Lovagod.”

Kézi kocsi, áru hazaszállításra alkalmasat, jókarban lévő veszünk. Czim a kiadóban.

Eladó ház és 300 négyszögöl föld a Szotyori telepen a Hatvan-utca végén kedvező feltételek mellett örök áron. Bolthelyiség alapítására alkalmas hely. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is Kurián Gyula órásnál Debreczen, Piacz-u. 42.

Végkiárusítás üzlet-felosztás miatt! Mig a készlet tart férfi-, fiu- és gyermek ruhák végkiárusítatnak Grünfeld Adolf üzletében Debreczen, a Kistemplom mellett. Mesés olcsó árak! Felíngyen!

Kiadó bolt vízvezetékekkel kenyérfőzőház De-genfeld-tér 10. sz. új emeletes épületben.

A Honvéd-utca (Libakerisor) egy adómentes ház 4 szoba, pincze, négy istállóval, mely raktárnak, műhelynek is alkalmas, előnyös felvételek mellett eladó vagy bérbe adó. Czim a kiadóba.

Egy csinosan butorozott külön bejáratu szoba kiadó Szécsényi-u. 27. sz.

Pinczér tanuló felvétetik a Korona vendég lobe Csepő u. 17. sz.

Egy hittanhallgató bármily tanítást elfogad. Czim a kiadóban.

Két szoba, konyha kerestetik a város központján. Czim e kiadóba.

Teljes házi berendezés elutazás miatt olcsón eladó. Pesti utca 55. sz. a.

Raktárhelyiség azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Üzlethelyiség azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Ugyes ügynök könnyen terjeszthető cikkhez kerestetik. Czim a kiadóban.

Okleveles tanítónő, polgári és elemi tanulók tanítását a német nyelvből is elfogadja házaknál vagy lakásán. Czime Csapó-u. 81.

Zongora jutányos áron eladó. Simonffy-utca 34.

Patay-telep 31. számú házastelek kedvező feltételek mellett eladó Kölcsönös segélyező egyletben.

Két szoba, konyha hozzátartozékkal október 1-től április 15-ig a Simon telepig jutányosan kiadó. Értekezhetni Vigkedv-Mihály-utca 54. szám alatt.

Egy jó családból 14—15 éves fiu tanulónak felvétetik Slachta János fűszer- és vas üzletében H.-Nánáson.

1000 darab levélborték, tetszés szerinti czég, nyomással 2 forintért megrendelhető Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-u. 47. Telefon 18.

Tisztán kezelt kókusz-zsir 1 kg. 58 kr. Kapható Róth Antal fűszer- és csemege üzletében Csapó-u. a zenede épülettel szemben.

Házilag készített boreczet eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Üzleti könyvek félárban kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Nádszék fonások a legolcsóbban készítettnek Bethlen-u. 56. sz. a.

Kopirkönyvek Heller-féle szabadialom, 3 réti regiszterrel, 1000 lapos 2 frt 20 kr, 500 lapos 1 frt 20 kr-ért kapható Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-u. 49.

Lapelárusítók felvétetnek a kiadóhivatalban.

Magyar ember nem használ mást, csak a híres Hajdusági pedrót, mely legjobb bajsznövesztő- és ápolószer az összes bajszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos. 1 nagy doboz 50 fillér. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth utca „Arany egyszerű” gyógyszerár.

A Horváth-féle gőzfűrésztelen vágott tölgy tűzifa

100 kilogrammonként

75 kr-ért

kapható.

Nagyobb vételnél árkedvezmény.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

Takarékpénztári könyvecskékre és Chequeszámlára.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal mellett.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra s más ingatlanokra.

Tőzsdei megbízások

értékpapírok vételére és eladására.

Óvadék kölcsönök

vállalkozóknak, bérletnek és hivatalnokknak.

Kölcsönök

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, záloglevelekre, valamint vidéki pénzintézetek részvényeire.

Értékpapírok,

érecpénzek és külföldi bankjegyek beváltása és eladása.

Hitelrész

csoporthelyi váltók részámítolása egyetemleges felelősség mellett.

Kölcsönöket ad

nyugdíjkezes köztisztviselőknak 10, 15 és 20 évi törlesztésre.

Beraktároz

árakat és terményt saját raktáralba és azokra előleget is nyújt.

Mindennemü felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Képviselőt és bizalmasi raktár: **BÉSZLER és DÁVID** utaknál Debreczen.